

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Baptistae Mantuani Carmelit[a]e de patientia aurei libri
tres**

Baptista <Mantuanus>

Dauentrie, 1515

Ratio multiplica[n]dorum morbo[rum] ac virio[rum] ca.xxix

urn:nbn:de:hbz:466:1-30534

Liber Secundus

patitur id vetustatis incommodum, et habet propterea apud male cernentes minus fidei, sed penes clare intuentes, plus dignitatis. Te igitur (ut ad propositum redeam) etiam multis et animi et fortunae (ut aiunt) bonis abundantem taceat habere corporis aduersam valitudinem cum omnium equanimitate perferre.

Testimonium ex Plinio quod natura humana sit erumosa

Quoniam septimum naturalis historiae Plinij librum **Ca. xxviii** euoluerem inueni capite quinquagesimo suam valitudinis tuum morbo saluberrimam. Nam cum varia morborum exempla connumerat ita inquit. Incertum ac fragile mihi est hoc munus quod datur, nobis malignum et breue, in his etiam quibus largissime contingit vniuersum utique cuius spatium in uentibus. Quid quod estimatio nocturnae quietis dimidio cuiusque spatium vitae suae uiuit. Pars equa morti similis exigitur, aut poenae nisi contingat quies. Nec reputatur infantiae anni, qui sensu carent, nec senectus in poenam uiuacis, tot periculorum genera, tot morbi, tot metus, tot cura, toties in uita cata morte, ut nullum frequentius sit uotum. natura etiam nihil hominibus breuitate vitae praestitit melius, ebescunt sensus membra torquentur, praemortuus uisus, auditus incessus, dentes etiam ac ciborum instrumenta, et tamen uita hoc tempus annumerat. Ergo pro miraculo et id solitariis reperitur exemplum Xenophilum musicum centum et quatuordecim annis uixisse, sine ullo corporis incommodo. At Hercule reliquis omnibus per singulas membrorum partes, quod nullis alijs animalibus certis pestifer calor remeat horis, aut rigor, neque horis modo, sed diebus noctibusque trinis, quod diuisis etiam toto anno, hactenus Plinius, quod addidisse uolui, ut remiscaris uiri sapientissimi, ac minime in hac praesumpti relatione, quae sit naturae nostrae conditio, et ut ad id quo naturae ratio poscit, te ut sapienter decet obsequentissimus semper exhibeas

De multiplicatione morborum ac uiciorum Ca. xxix

Quoniam admonente nos Plinio, sumus ad naturalium defectionum nostrae corporis mentionem adducti, persequamur inceptum et humanae uitae morbos non inutili curiositate narremus. Dis. n. enus

It i

Libet Secundus.

meratis intelligas, penę impossibile esse hoĩem viuere sine morbo. Nā corpis et animi valitudines, id cōmune hñt, qđ sanitas in vtroq; vno mō attingit, virt^o em̄ animi, et sanitas corpis in quadā temperie, hęc humor, illa passionū est sita. Temperies autē mediū quoddaz ē ac mediū vno modo attingitur, sicut linea recta vno modo fit flexa plurib^o, et signuz a Sagittario vno mō tangit, plurib^o autē mō nō tāgitur. Propterea vt scđo Ethicorū meminit Aristo. Pythagorici dixerūt maluz ad infiniti, bonū ad finiti naturā attinere. Una ergo temperie corp^o beneualet male autē prope infinitis, qđ ex ipis vocabulis cōstat, sanitas em̄ vno vocabulo exp̄mitur, at morbi ppe infinita sortiūtur, adeoq; q̄tidie morborū numer^o inualefcit, vt medici et q̄dez doctissimi et p̄tissimi, ī eis discernēdis ābigui, falsa plerūq; p̄ veris accipiāt, sed de āt̄quis pauca e multis in mediū afferamus.

De morbis humani corporis

Ca. xxx.

DSoras vocāt morbū, qui cutez exasp̄at instar scabiei, scabies ip̄a importun^o et vulgaris morb^o est. Proriginē appellāt furez minutuz, qđ e corpore p̄dit, Greci catarrhuz dicūt, qđ pituitaz nominam^o, quę si grossior enarib^o fluit, muc^o dicit^o, cū obturat^o nasus Greci corizam, nostri grauedinē vocant, Polypus nariuz morbus, cū caro corrupta plures habz radices, Polyp^o em̄ gr̄ce d̄r, latine multipes. Un̄ pisces marinus, qđ plurib^o brachijs seu pedib^o nitit^o et omniū pene rez, q̄bus adheret colorē in se trahit. Polypū dicunt. Vulgares polpuz appellāt, polypofus nō d̄r, qui eo morbo laborat, nascūtur aliqñ natura (ob materię inopiā) deficiēte aliq̄ sine narib^o cuz solis foraminib^o, hi Simonēs, vel ossimi dicunt, epiphorā vocant genaz, et aliquādo aliaz corporis partiu^z tumores, illuc cōfluentibus noxijs humoribus infestuz. Quibus oculi depranati sunt Strabones dicimus. Cocles qui altero caret, et vno oculis dicitur, qualis fuit Horati^o, qui Romā defendit ab Ethruscis, fuit hoc etiam pluriuz ducuz et quidez illustriuz insigne. Nam Phillippus Alexandri magni pater Dānibal cartaginēsis qui tot clades int̄